EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 14.11.2024
COM(2024) 525 final

2024/0291 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni osaliste komisjoni 17. koosolekul seoses sellise otsuse vastuvõtmisega, mis käsitleb korda, mida järgides esitatakse konventsiooniosalistele esimese temaatilise hindamisvooru raames konventsiooni rakendamist käsitlevad soovitused liidu institutsioonide ja avaliku halduse küsimustes

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolev ettepanek käsitleb otsust, millega määratakse kindlaks liidu nimel Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni (edaspidi „Istanbuli konventsioon“ või „konventsioon“) osaliste komisjoni 17. koosolekul 17. detsembril 2024 võetav seisukoht seoses sellise otsuse eelnõu kavandatava vastuvõtmisega, mis käsitleb konventsiooniosaliste komisjoni uut korda, mida järgides esitatakse konventsiooniosalistele soovitusi konventsiooni rakendamise kohta. Soovitustes tuginetakse naistevastase vägivalla ja perevägivalla vastu võitlemise eksperdirühma (GREVIO) esimesele temaatilisele hindamisvoorule „Building trust by delivering support, protection and justice” (Usalduse loomine toetuse, kaitse ja õigusemõistmise kaudu).

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. Istanbuli konventsioon

Istanbuli konventsiooni eesmärk on kehtestada terviklik ja ühtlustatud normistik naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamiseks ja tõkestamiseks Euroopas ja mujal. Konventsioon jõustus 1. augustil 2014.

EL kirjutas konventsioonile alla juunis 2017 ja viis ühinemismenetluse lõpule kahe heakskiitmiskirja hoiuleandmisega 28. juunil 2023, mis käivitas konventsiooni jõustumise ELi suhtes 1. oktoobril 2023. EL on konventsiooniga ühinenud küsimustes, mis kuuluvad tema ainupädevusse, nimelt neis, mis on seotud liidu institutsioonide ja avaliku haldusega,[1] ning neis, mis on seotud kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö, varjupaiga ja mittetagasisaatmise põhimõttega[2]. Kõik liikmesriigid on konventsioonile alla kirjutanud ja 22 liikmesriiki on selle ratifitseerinud[3].

2.2. Konventsiooniosaliste komisjon

Konventsiooniosaliste komisjon[4] koosneb konventsiooniosaliste esindajatest. Konventsiooniosalised peavad püüdma nimetada oma esindajateks võimalikult kõrge tasandi eksperdid naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise valdkonnas[5]. Konventsiooniosaliste komisjonile usaldatud ülesanded on loetletud selle kodukorra[6] artiklis 1. 1. oktoobril 2023 sai EList Istanbuli konventsiooni osaline ja seega konventsiooniosaliste komisjoni liige (konventsiooni artikli 67 lõige 1).

---

1 Nõukogu 1. juuni 2023. aasta otsus (EL) 2023/1075 Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta seoses liidu institutsioonide ja avaliku haldusega (ELT L 143 I, 2.6.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2023/1075/oj.

2 Nõukogu 1. juuni 2023. aasta otsus (EL) 2023/1076 Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta seoses küsimustega, mis puudutavad õigusalast koostööd kriminaalasjades, varjupaika ja mittetagasisaatmist (ELT L 143I, 2.6.2023, lk 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2023/1076/oj).

3 Ratifitseerimine seisuga november 2024: AT (2013); BE (2016); CY (2017); DE (2017); DK (2014); IE (2019); EL (2018); ES (2014); EE (2017) FI (2015); FR (2014); HR (2018); IT (2013); LU (2018); MT (2014); NL (2015); PL (2015); PT (2013); RO (2016); SI (2015); SV (2014); LV (2023).

4 Committee of the Parties - Istanbul Convention Action against violence against women and domestic violence (coe.int)

5 Konventsiooniosaliste komisjoni kodukorra artikkel 2.1.b.

6 Dokument IC-CP(2015)2, vastu võetud 4. mail 2015.

2.3. Istanbuli konventsiooni järelevalvemehhanism

Istanbuli konventsiooniga on seatud sisse järelevalvemehhanism, mille eesmärk on tagada, et konventsiooniosalised rakendavad selle sätteid tõhusalt[7]. Eesmärk on hinnata, kuidas konventsiooni sätteid rakendatakse, ja anda konventsiooniosalistele suuniseid. Järelevalvemehhanism koosneb kahest eraldiseisvast, kuid omavahel seotud organist: GREVIO ja konventsiooniosaliste komisjon. GREVIO on sõltumatueksperdirühm, kelle ülesanne on konventsiooni artikli 66 lõike 1 kohaselt jälgida Istanbuli konventsiooni rakendamist riikide kaupa.

Järelevalvekord on ette nähtud konventsiooni artikliga 68. Artikli 68 lõike 1 kohaselt peavad konventsiooniosalised esitama GREVIO koostatud küsimustikul põhineva aruande, milles kirjeldatakse üksikasjalikult seadusandlikke ja muid konventsiooni sätete rakendamiseks võetud meetmeid. See lähteolukorra hindamise menetlus annab esimese põhjaliku ülevaate sellest, kuidas konventsiooniosaline rakendab peaaegu kõiki konventsiooni sätteid. Küsimustiku ja teistelt asjaomastelt osalejatelt saadud lisateabe põhjal koostab GREVIO aruande, mis sisaldab ettepanekuid meetmete kohta, mida konventsiooniosaline peaks võtma oma konventsioonist tulenevate kohustuste täitmiseks.

GREVIO aruannete ja järelduste põhjal võib konventsiooniosaliste komisjon kooskõlas konventsiooni artikli 68 lõikega 12 võtta vastu asjaomasele konventsiooniosalisele suunatud soovitusi konventsiooni rakendamise kohta ja määrata kuupäeva nende rakendamise kohta teabe esitamiseks. Konventsiooniosaliste komisjon on võtnud selle sätte alusel vastu konventsiooniosalistele suunatud soovitusi, milles eristatakse meetmeid, mida asjaomane konventsiooniosaline peaks komisjoni arvates võtma niipea kui võimalik, koos nõudega selles valdkonnas võetud meetmetest kolme aasta jooksul aru anda, ja meetmeid, mis on küll olulised, kuid ei ole konventsiooniosaliste komisjoni hinnangul esmatähtsad.

30. jaanuaril 2018 toimunud neljandal koosolekul kehtestas komisjon GREVIO lähteolukorra aruannetel põhinevate soovituste esitamise korra, mida on kirjeldatud dokumendis IC-CP(2018)6[8]. Kokkuvõtvalt lepiti kokku, et soovitustes tuleks keskenduda puudustele, mis nõuavad GREVIO meelest viivitamatut sekkumist (mille puhul kasutatakse fraasi „nõuab tungivalt“), ning konventsiooni I ja II peatükis sisalduvatele puudustele, millega tuleb tegeleda lähitulevikus (mille puhul kasutatakse fraasi „soovitab tungivalt“).

Kuigi GREVIO peab kõiki oma ettepanekuid oluliseks, on ta kehtestanud kiireloomulisuse hierarhia, mida väljendatakse eri fraaside kaudu: „tungivalt nõudma“, „tungivalt soovitama“, „julgustama“ ja „üles kutsuma“. Konventsiooniosaliste komisjon otsustas lisada oma soovitustesse I ja II peatüki ettepanekud, mille puhul kasutati fraasi „soovitab tungivalt“, kuna need on väga olulised, sest on kogu ülejäänud konventsooni tõhusa rakendamise aluseks. GREVIO tegi kindlaks ka olulised lüngad nende peatükkide rakendamisel. Lisaks lepiti kokku, et konventsiooniosalistele tuleks anda konventsiooniosaliste komisjoni soovituste rakendamiseks ja aruande esitamiseks aega kolm aastat. Viimaks otsustas konventsiooniosaliste komisjon kutsuda sõnaselgelt konventsiooniosalist üles rakendama GREVIO ülejäänud ettepanekuid, ilma et neist vähem kiireloomulistest küsimustest oleks vaja rohkem aru anda, et GREVIO ettepanekud oleks võimalik kinnitada kogumis.

---

7 Istanbuli konventsiooni artikli 1 lõige 2.

8 Aruteludokument konventsiooniosaliste komisjoni soovituste vastuvõtmise kohta seoses GREVIO aruannete ja ettepanekute/soovitustega, IC-CP(2018)6.

2.4. Temaatilised hindamisvoorud

Lähteolukorra hindamise menetlus on peaaegu kõigi konventsiooniosaliste puhul lõpule viidud ja seepärast otsustas GREVIO 2022. aasta lõpus liikuda järgmisesse etappi, et hinnata osalisriikide vastavust konventsioonile. Konventsiooni artikli 68 lõike 3 kohaselt jagatakse lähteolukorra hindamisele järgnevad GREVIO hindamismenetlused voorudeks. Iga vooru alguses valib GREVIO hindamisele kuuluvad konkreetsed sätted ja saadab välja küsimustiku, mille abil koguda nende kohta teavet. Kogutud teabe põhjal koostab GREVIO aruanded. Seda protsessi nimetatakse GREVIO temaatilisteks hindamisvoorudeks.

Esimene temaatiline hindamisvoor toimub aastatel 2023–2031 pealkirja all „Building Trust by Delivering Support, Protection and Justice“ (Usalduse loomine toetuse, kaitse ja õigusemõistmise kaudu). Kui lähteolukorra hindamine hõlmas ligikaudu 60 Istanbuli konventsiooni artiklit, siis uues temaatilises hindamismenetluses käsitletakse 19 konkreetset sätet[9]. Nende sätetega kehtestatakse nõuded õiguskaitseasutustele, kriminaalõiguses osalejad, üldiste ja spetsialiseeritud tugiteenuste osutamine ohvritele ning üldine ohvrikeskne lähenemisviis. Eesmärk on hinnata neid valdkondi põhjalikumalt ja keskenduda iga sätte puhul tehtud edusammudele.

Selleks et võtta GREVIO uue temaatilise hindamise alusel vastu konventsiooniosalistele suunatud soovitusi, peab konventsiooniosaliste komisjon kehtestama vastava menetluse. Esialgne arutelu sellel teemal toimus konventsiooniosaliste komisjoni 3. mai 2024. aasta koosolekul ja arutelul tugineti sekretariaadi ette valmistatud aruteludokumendile [IC-CP(2024)6][10]. Pärast seda arutelu saatis konventsiooniosaliste komisjoni sekretariaat 2024. aasta septembris laiali otsuse eelnõu [IC-CP(2024)10] selliste soovituste esitamise korra kohta koos näidisega, milles kirjeldatakse osalistele esitatavate soovituste kavandatud struktuuri[11]. Otsuse eelnõu toetub suures osas GREVIO lähteolukorra aruannetel põhinevate soovituste esitamise korrale.

2.5. Konventsiooniosaliste komisjoni kavandatav akt

17. detsembril 2024 toimuval 17. koosolekul on ette nähtud, et konventsiooniosaliste komisjon võtab vastu GREVIO otsuse komisjoni uue korra kohta, mida järgides esitatakse konventsiooniosalistele esimestel temaatilistel hindamisaruannetel põhinevad soovitused Istanbuli konventsiooni rakendamise kohta, koos näidisega, milles kirjeldatakse selliste tulevaste soovituste struktuuri (edaspidi „kavandatav akt“).

Konventsiooniosaliste komisjoni sekretariaadi poolt dokumendis IC-CP(2024)10 esitatud korra võib kokku võtta järgmiselt:

– soovitused peaksid hõlmama temaatilistes hindamisaruannetes esitatud ettepanekuid, millega tuleks GREVIO arvates hakata tegelema viivitamata („nõuab tungivalt“), ning neid, mida tuleks GREVIO arvates hakata lahendama lähitulevikus („soovitab tungivalt“), konventsiooni kõigi peatükkide kohta;

---

9 Istanbuli konventsiooni artiklid 7, 8, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 20, 22, 25, 31, 48, 49, 50, 51, 52, 53 ja 56, GREVIO küsimustik Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni rakendamise hindamiseks konventsiooniosaliste poolt, 1. temaatiline hindamisvoor: „Building trust by delivering support, protection and justice“: 1680a90c67 (coe.int)

10 Aruteludokument konventsiooniosaliste komisjoni soovituste vastuvõtmise kohta seoses GREVIO esimeste temaatiliste hindamisaruannete ja ettepanekute/soovitustega.

11 Otsus soovituste kohta, mille konventsiooniosaliste komisjon võtab vastu GREVIO esimese temaatilise hindamisvooru raames vastu võetud aruannete põhjal [IC-CP(2024)10].

– konventsiooniosaliste komisjon jälgib nende soovituste rakendamist kooskõlas oma kodukorraga, nõudes, et konventsiooniosaline esitab kolme aasta jooksul alates soovituste vastuvõtmisest kirjaliku aruande selle kohta, kuidas ta on soovitusi rakendanud. Seejärel võib konventsiooniosaliste komisjon otsustada, et ta oma järelevalve raames täiendavaid meetmeid ei võta, et vältida kattumist GREVIO tulevaste hindamisvoorudega;

– soovitustes peaks olema sõnaselgelt kirjas, et konventsiooniosaline rakendab GREVIO ülejäänud ettepanekud, ilma et nendest vähem kiireloomulistest küsimustest oleks vaja täiendavalt aru anda, et GREVIO järeldused oleks võimalik kinnitada kogumis, ning soovitustes tuleks sõnaselgelt kutsuda konventsiooniosalist üles jätkama GREVIOga dialoogi.

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Kavandatav akt käsitleb konventsiooniosaliste komisjoni sekretariaadi ettepanekut, mis puudutab konventsiooniosalistele GREVIO esimeste temaatiliste hindamisaruannete põhjal Istanbuli konventsiooni rakendamise kohta soovituste esitamise ulatust ja korda ning näidist, milles kirjeldatakse selliste tulevaste soovituste struktuuri. Temaatiline hindamisvoor puudutab konventsiooni nende sätete rakendamist konventsiooniosaliste poolt, mis on konventsiooni rakendamiseks olulised konventsiooniosaliste vastavate haldusasutuste, sealhulgas liidu institutsioonide ja avaliku halduse asutuste seisukohast. Konventsiooniosaliste komisjoni vastuvõetud soovitused võivad otsustavalt mõjutada liidu õiguse sisu niivõrd, kuivõrd nad võivad mõjutada konventsiooni asjakohaste sätete tõlgendamist tulevikus. Kavandatava aktiga määratakse kindlaks konventsiooniosalistele antavate soovituste vastuvõtmise ja nende rakendamise järelevalve kord, mis on liidule siduv. Seepärast on asjakohane määrata kindlaks seisukoht, mis võetakse liidu nimel konventsiooniosaliste komisjonis kavandatava akti kohta seoses küsimustega, mis on seotud liidu institutsioonide ja avaliku haldusega.

Tehakse ettepanek, et EL nõustub sekretariaadi ettepanekuga, kuna soovitatud kord on kooskõlas lähteolukorra hindamise menetlusega, mis on olnud tulemuslik ja tagab kõigi temaatiliseks hindamiseks valitud sätete tõhusa rakendamise ja hoiab samal ajal ära järelevalveprotsesside kattumise.

Kavandatud muudatus võrreldes lähteolukorra hindamise menetlusega puudutab soovituste ulatust. Uue ettepanekuga laiendataks ulatust nii, et see hõlmab kõiki järeldusi, mille puhul GREVIO leiab, et need vajavad kiiret tegutsemist („nõuab tungivalt“), selle asemel et piirata soovitusi konventsiooni I ja II peatükiga, nagu on ette nähtud varasema korraga. Laiem ulatus peaks olema vastuvõetav, kuna järelduste üldarv tõenäoliselt väheneks GREVIO lähteolukorra hindamise aruannetega võrreldes, arvestades, et temaatilises aruandes käsitletakse ainult 19 konventsiooni artiklit.

Lisaks seisneb ettepaneku üks väike muudatus selles, et seal on sõnaselgelt sätestatud, et konventsiooniosaliste komisjon võib loobuda täiendavatest järelevalvemeetmetest pärast seda, kui ta on saanud kirjalikud aruanded soovituste rakendamise kohta, et hoida ära kattumine GREVIO tulevaste hindamisvoorudega. Sellega lahendatakse konventsiooniosaliste tõstatatud probleemid seoses järelevalveprotsesside kattumisega, kuna nad on pidanud üheaegselt haldama nii lähteolukorra kui ka temaatilisi hindamisi. Ka see peaks olema vastuvõetav, arvestades vajadust lihtsustada menetlusi ja vähendada konventsiooniosaliste koormust.

Teine väike muudatus seisneb selles, et sõnaselgelt nähakse ette, et konventsiooniosaliste komisjon kutsub konventsiooniosalist üles jätkama GREVIOga peetavat dialoogi edusammude üle. Ka see peaks olema vastuvõetav seetõttu, et selline dialoog on vabatahtlik ja võib olla abiks asjaomasele konventsiooniosalisele.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 218 lõikes 9 on ette nähtud, et võetakse vastu otsus, millega kehtestatakse „lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku“.

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Siia hulka kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, aga mis „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“[12].

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Konventsiooniosaliste komisjon on Istanbuli konventsiooniga loodud organ. Otsuse eelnõu, mille konventsiooniosaliste komisjon peab vastu võtma, on õigusliku toimega akt, kuna sellega määratakse kindlaks konventsiooniosalistele esitatavate soovituste vastuvõtmise ja rakendamise järelevalve kord, kusjuures soovitustes tuginetakse temaatilisele hindamisvoorule liidu institutsioonide ja avaliku haldusega seotud küsimustes, mis võivad tulevikus mõjutada konventsiooni asjakohaste sätete tõlgendamist ning mis võivad seetõttu otsustavalt mõjutada liidu õiguse sisu. Seega on esildatud otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava akti eesmärgist ja sisust, mida liidu nimel võetav seisukoht puudutab. Kui kavandatava aktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning üht neist võib pidada peamiseks või ülekaalukaks, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus materiaalõiguslik alus, st peamise või ülekaaluka eesmärgi või valdkonna tõttu nõutav õiguslik alus.

Kui kavandatava aktiga taotletakse mitut eesmärki või reguleeritakse mitut valdkonda, mis on üksteisega lahutamatult seotud ning millest ükski ei ole võrreldes teistega kõrvalise tähtsusega, tuleb erandina nimetada ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõigusliku alusena mitu vastavat õiguslikku alust.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kavandatava akti peamine eesmärk on kehtestada kord, mis võimaldab konventsiooniosaliste komisjonil võtta GREVIO uute temaatiliste hindamisaruannete põhjal vastu

[12] Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 7. oktoober 2014, Saksamaa *vs*. nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

konventsiooniosalistele suunatud soovitusi. Temaatiline hindamisvoor puudutab konventsiooni nende sätete rakendamist konventsiooniosaliste poolt, mis on konventsiooni rakendamiseks olulised konventsiooniosaliste vastavate haldusasutuste, sealhulgas liidu institutsioonide ja avaliku halduse asutuste seisukohast. EL on Istanbuli konventsiooniga ühinenud küsimustes, mis kuuluvad tema ainupädevusse, nimelt neis, mis on seotud liidu institutsioonide ja avaliku haldusega,[13] ning neis, mis on seotud kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö, varjupaiga ja mittetagasisaatmise põhimõttega[14]. ELi ühinemine Istanbuli konventsiooniga jagati kaheks eraldi nõukogu otsuseks, et võtta arvesse Taani ja Iirimaa eriseisukohta seoses ELi toimimise lepingu V jaotisega. Sellest tulenevalt jagatakse ka otsus, millega määratakse kindlaks liidu nimel kavandatava akti asjus konventsiooniosaliste komisjonis võetav seisukoht, kaheks paralleelseks otsuseks.

Käesoleva otsuse õiguslik alus on seotud liidu institutsioonide ja avaliku haldusega. Seepärast on selle otsuse materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikkel 336.

4.3. Järeldus

Esildatud otsuse õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikkel 336 koostoimes ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9.

[13] Nõukogu 1. juuni 2023. aasta otsus (EL) 2023/1075 Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta seoses liidu institutsioonide ja avaliku haldusega (ELT L 143 I, 2.6.2023, lk 1–3).

[14] Nõukogu 1. juuni 2023. aasta otsus (EL) 2023/1076 Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta seoses küsimustega, mis puudutavad õigusalast koostööd kriminaalasjades, varjupaika ja mittetagasisaatmist (ELT L 143 I, 2.6.2023, lk 4–6).

2024/0291 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni osaliste komisjoni 17. koosolekul seoses sellise otsuse vastuvõtmisega, mis käsitleb korda, mida järgides esitatakse konventsiooniosalistele esimese temaatilise hindamisvooru raames konventsiooni rakendamist käsitlevad soovitused liidu institutsioonide ja avaliku halduse küsimustes

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 336 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Liit sõlmis Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni (edaspidi „konventsioon“) liidu institutsioonide ja avaliku halduse küsimustes nõukogu otsusega (EL) 2023/1075[15] ning kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö, varjupaiga ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse küsimustes — niivõrd kui need kuuluvad liidu ainupädevusse — nõukogu otsusega (EL) 2023/1076[16] ning konventsioon jõustus liidu suhtes 1. oktoobril 2023.

(2) Konventsiooni artikli 66 lõike 1 kohaselt on tehtud naistevastase vägivallaga ja perevägivallaga võitlemise eksperdirühmale (edaspidi „GREVIO“) ülesandeks jälgida, kuidas konventsiooniosalised seda rakendavad. Konventsiooni artikli 68 lõike 3 kohaselt jagatakse GREVIO esmasele lähteolukorra hindamise menetlusele järgnevad hindamismenetlused voorudeks, mida nimetatakse GREVIO temaatilisteks hindamisvoorudeks. Konventsiooni artikli 68 lõike 11 kohaselt võtab GREVIO vastu aruande ja järeldused meetmete kohta, mida konkreetne konventsiooniosaline on võtnud konventsiooni asjaomaste sätete rakendamiseks. GREVIO aruannete põhjal võib konventsiooniosaliste komisjon kooskõlas konventsiooni artikli 68 lõikega 12 võtta vastu asjaomasele konventsiooniosalisele suunatud soovitusi.

(3) 2022. aastal käivitatud esimene temaatiline hindamisvoor puudutab usalduse loomist toetuse, kaitse ja õigusemõistmise kaudu („Building Trust by Delivering Support, Protection and Justice“) ning see toimub aastatel 2023–2031. Selle raames käsitletakse konventsiooni 19 konkreetset sätet[17] ja seda, kuidas konventsiooniosalised on

[15] Nõukogu 1. juuni 2023. aasta otsus (EL) 2023/1075 Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta seoses liidu institutsioonide ja avaliku haldusega (ELT L 143 I, 2.6.2023, lk 1–3).

[16] Nõukogu 1. juuni 2023. aasta otsus (EL) 2023/1076 Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta seoses küsimustega, mis puudutavad õigusalast koostööd kriminaalasjades, varjupaika ja mittetagasisaatmist (ELT L 143 I, 2.6.2023, lk 4–6).

[17] Istanbuli konventsiooni artiklid 7, 8, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 20, 22, 25, 31, 48, 49, 50, 51, 52, 53 ja 56.

rakendanud konventsiooni neid sätteid, mida kohaldatakse ka liidu suhtes seoses liidu institutsioonide ja avaliku haldusega.

(4) 2024. aasta septembris esitas konventsiooniosaliste komisjoni sekretariaat otsuse eelnõu soovituste kohta, mille konventsiooniosaliste komisjon võtab vastu GREVIO esimese temaatilise hindamisvooru raames vastu võetud aruannete põhjal [IC-CP(2024)10], selles on kehtestatud kord, mida järgides konventsiooniosaliste komisjon soovitused vastu võtab ja nende üle järelevalvet teeb, ning on esitatud näidissoovitus. Otsuse eelnõu arutatakse ja võimaluse korral võetakse see vastu konventsiooniosaliste komisjoni 17. koosolekul 17. detsembril 2024.

(5) Liidul on ainupädevus võtta konventsioonis sätestatud kohustusi seoses oma institutsioonide ja avaliku haldusega Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 336 kohaldamisalas. Euroopa Kohus kinnitas oma 6. oktoobri 2021. aasta arvamuse 1/19 (Istanbuli konventsioon; EU:C:2021:832) punktis 305, et oluline osa konventsioonist tulenevatest kohustustest, mis on seotud ennetus- ja kaitsemeetmete võtmisega, kehtiksid sisuliselt liidule seoses tema avalike teenistujatega ning avalikkuse esindajatega, kes külastavad liidu institutsioonide, organite ja asutuste tegevuskohti ja hooneid.

(6) On asjakohane määrata kindlaks seisukoht, mis võetakse liidu nimel konventsiooniosaliste komisjonis, kuna kavandatava aktiga määratakse kindlaks konventsiooniosalistele liidu institutsioonide ja avaliku haldusega seotud küsimustes esitatud soovituste vastuvõtmise ja rakendamise järelevalve kord. Need soovitused võivad otsustavalt mõjutada liidu õiguse sisu niivõrd, kuivõrd nad võivad mõjutada konventsiooni asjakohaste sätete tõlgendamist tulevikus.

(7) Otsuse eelnõu kohaselt peaksid soovitused piirduma kõige pakilisemate probleemidega, mille GREVIO on oma aruannetes kindlaks teinud. Need hõlmavad puuduseid, mis nõuavad GREVIO arvates viivitamatut sekkumist ja mille puhul ta kasutab fraasi „nõuab tungivalt“, ning küsimusi, mis tuleks GREVIO arvates lahendada lähitulevikus ja millele viidatakse fraasiga „soovitab tungivalt“, konventsiooni kõigi peatükkide kohta.

(8) Järelevalve kohta on otsuse eelnõuga ette nähtud, et konventsiooniosaliste komisjon peaks tegema nende soovituste rakendamise üle järelevalvet, paludes konventsiooniosalisel esitada võetud meetmete kohta kirjaliku aruande kolme aasta jooksul pärast soovituste vastuvõtmist. Seejärel võib konventsiooniosaliste komisjon otsustada, et ta oma järelevalve raames rohkem meetmeid ei võta, et hoida ära kattumine GREVIO tulevaste hindamisvoorudega.

(9) Lõpuks nähakse otsuse eelnõus ette, et soovitustes tuleks soovitada konventsiooniosalisel rakendada GREVIO ülejäänud, vähem kiireloomulised ettepanekud, et kinnitada GREVIO järeldused kogumis, ning kutsuda konventsiooniosalist üles jätkama GREVIOga dialoogi.

(10) Tehakse ettepanek, et liit nõustuks otsuse eelnõuga, kuna soovitatud kord on kooskõlas lähteolukorra hindamise menetlusega, mis on olnud tulemuslik ja tagab kõigi temaatiliseks hindamiseks valitud sätete tõhusa rakendamise ja hoiab samal ajal ära järelevalveprotsesside kattumise.

(11) Seepärast peaks liidu seisukoht konventsiooniosaliste komisjonis olema toetada dokumendis IC-CP(2024)10 esitatud otsuse eelnõu, sealhulgas selle I liites esitatud kavandatud näidissoovituse vastuvõtmist.

(12) Et võimaldada vajalikku paindlikkust konventsiooniosaliste komisjoni koosolekul, tuleks ette näha, et otsuse eelnõu väiksemates muudatustes võib kokku leppida ilma nõukogu täiendava otsuseta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Seisukoht, mis võetakse liidu nimel konventsiooni artikli 67 alusel loodud konventsiooniosaliste komisjoni 17. koosolekul, on toetada sellise otsuse vastuvõtmist, mis käsitleb soovitusi, mille konventsiooniosaliste komisjon võtab vastu GREVIO esimese temaatilise hindamisvooru raames vastu võetud aruannete põhjal [IC-CP(2024)10], sealhulgas I liites esitatud näidissoovitus.

Artikkel 2

Väiksemaid muudatusi otsuse eelnõus IC-CP(2024)10, sealhulgas selle 1. liites, võivad konventsiooniosaliste komisjoni liidu esindajad teha ilma nõukogu täiendava otsuseta.

Artikkel 3

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja